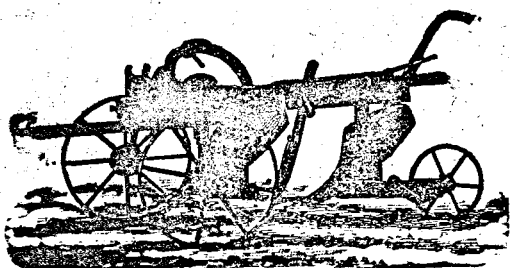

Őszi idény 1912.

Egy- és többvasú ekéket,
mindenféle talajmivelő eszközöket.

A vetőmag előkészítésére:
gabonatisztító- és szelelőrostákat, konkolyválasztógépeket,

hirneves vetőgépeket:

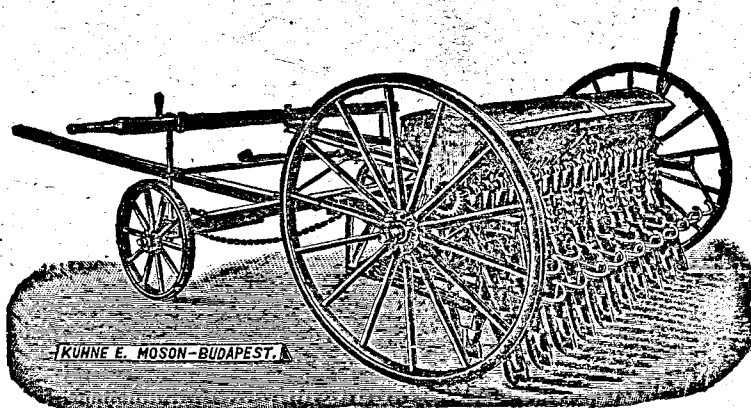
legujabb és legtökéletesebb páratlansoru „Royal Drill” sortrágyázó vetőgépeket, „VERA II” kanalas sorvetőgépeket, „Mosoni Drill” és „Prima” vetőgépeket elismert elsőrendű kivitelben szállít:

„KÜHNE” mezőgazdasági gépgyár részvénytársaság **MOSON.**

Mótorhajtású takarmánycamra felszerelések.

Képviselet és bizományi raktár:

Marton és Sugár uraknál Kolozsvár, Ferencz József-ut 68. sz.

I. H. C. Benzin-Motorok gazdasági üzemek számára a legjobbak,

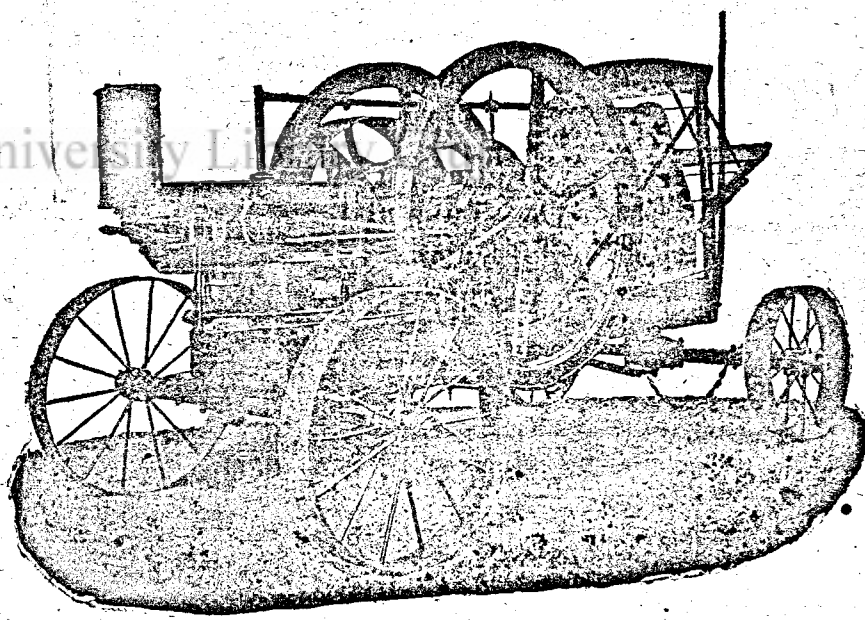
mert egyszerűen és könnyű a kezelést a legegyszerűbb béresre lehet bízni; mert az alkatrészek cseréléséhez szakértő nem kell; mert kiváló erősen vannak építve és mégis meglepően olcsók; mert üzemük teljesen biztos.

Gyártmányaink:

- I. H. C. Vertical-Benzinmotorok 2, 3 és 5 tényleges lóerővel (szecskavágó, daráló gép, répavágó, körfűrész, tengerimorzsoló, vízszivattyú stb. stb. hajtására.)
- I. H. C. Horizontál-Stabil-Benzinmotorok, 4, 6, 8, 10, 12, 15 és 20 tényleges lóerővel, (takarmánycamra, villanytelep, malom, stb. számára.)
- I. H. C. Horizontál-Benzinlokomobilok 4, 6, 8, 10, 12, 15 és 20 tényleges lóerővel, (cséplőgép, tengeriszártógép, tengerimorzsológép stb. stb. számára.)
- I. H. C. Famous-Vertical Benzinmotorok 2, 3 és 5 tényleges lóerővel, kézikocsira szerelve, (kisebb fajta cséplőgépek számára.)
- I. H. C. Benzin-Magánjárók (Tractorok) 12, 15, 20, 25 és 45 tényleges lóerővel, (cséplés, vontatás, szántás stb. számára.) 2731

Részletes katalógust és árjegyzéket kívánságra díjmentesen küld:

International Harvester Company of America,
Budapest, V., Váci-ut 98. sz.

GAZDASÁGI GÉPEK, ESZKÖZÖK ÉS ANYAGOK

a legolcsóbban,

megbízható forrásokból

megrendelhetők:

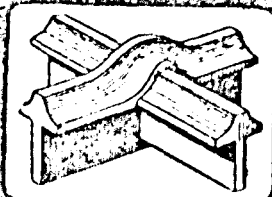
ERDÉLYI GAZDA KÖZVETÍTŐ OSZTÁLYA

utján

KOLOZSVÁRT, ATTILA-UTCA 10. SZ.

Telefon: 158.

2772

Szabó „Köpplinger”-rendszerű Idomvasablakok

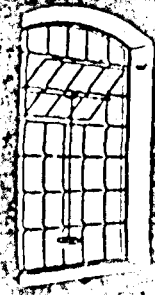
a legjobbak és a legolcsóbbak

Egyedül gyártók — Ismeretesen Kolozsvárral díjazottan szolgálunk

asszerkezési és idomvasablakgyártó

Telefon: 5522

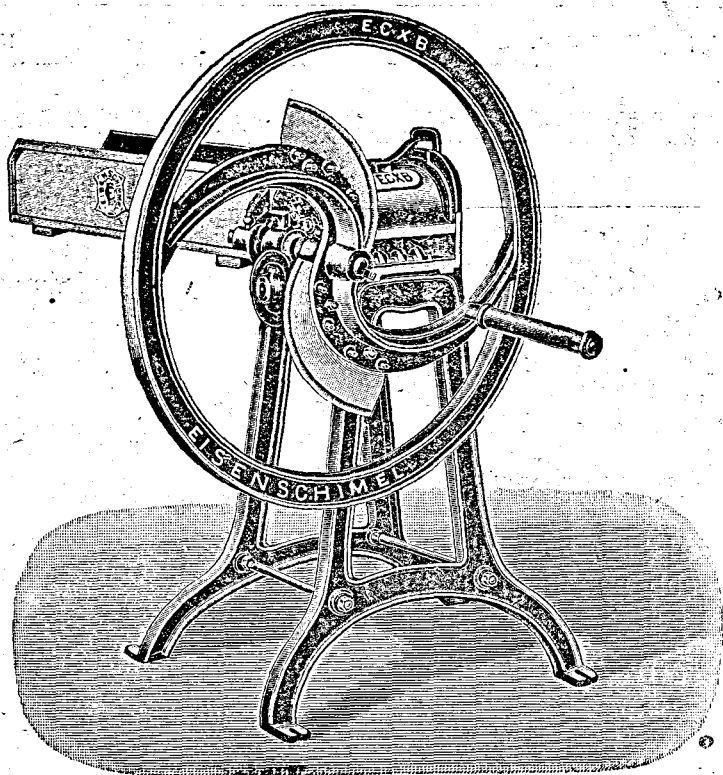
Leopold János Budapesten, X., Asztalos Sándor-ut 16.

Takarmánykikészítőgépek kézi és erőhajtásra a legmodernebb szerkezettel, a legkitünőbb anyagból, olcsó árak mellett.

Ujdonság!

„New-Way“ léghütéses hordozható benzinmótor, a modern technika legszebb és legsikerültebb vívmánya.

Kérjen ábrás leírást:

Bächer Rudolf — Melichár Ferenc

Magyarországi vezérképviselő:

Szücs Zsigmond.

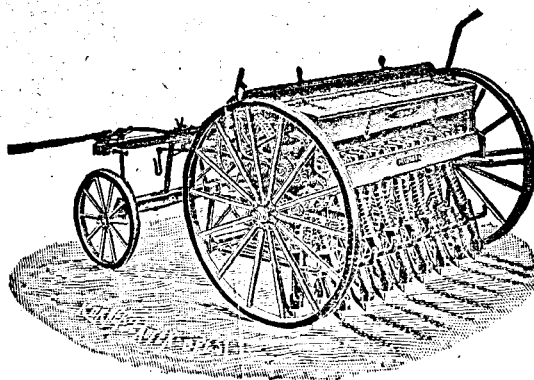
BUDAPEST, VI., Nagymező-utca 68. sz.

2672

REKORD II

2021

sorba vet —
sorba trágyáz!

sorba vet —
sorba trágyáz!

Szávits Miklós gazdasága Dunapentele, f. év augusztus 27-én a következőket írja:

Az 1911. évi szeptember hó 25-én Önöktől rendelt „Rekord II“ géppel tavaly csak 20 hold rozsot és próbaképpen 8 hold búzát vetettem. Október 7-én vetettem el a rozsot, holdanként 110 litert és 90 kg. 16%-os szuperfoszfátot. Termett ezen a földön holdanként 780 kg. míg a többin, mely szórva 120 kg. szuperfoszfátot kapott holdanként 610 kg. rozsot termett. A búzát elvettem október 9-én, holdanként 120 liter és 90 kg. 16%-os szuperfoszfátot. Ezen a földön termett holdanként 1015 kg. buza, míg a többi búzában — részben műtrágyázott, részben trágyázatlan — az átlag csak 885 kg. volt. Így tehát a tavalyi első eredménnyel teljesen meg vagyok elégedve. A gép járása jó és kezelése egyszerű. Ha a műtrágya esetleg csomós, legjobbnak találtam a tábla végén egy kis gyereket alkalmazni, ki amíg a gép egyet fordult, addig egy ponyván a műtrágyát, mely a következő töltéshez szükséges, elaprította. Így ezáltal sem volt semmi üzemmazar. Mostan rendeltem Önöknél két db. 24 soros 4" sortávolságú „Rekord II“ gépet, melyet kérem okvetlen azonnal utnak indítani, hogy a vetésre itt legyen.

Endrefalvi és felsőtoldi bér gazdaság (Feldmann Testvérek) folyó hó 4-én a következőket írja:

Szívesen közöljük Önökkel a „Rekord II“ kombinált vetőgéppel vetett vetéseinknél tapasztaltakat. Különösen az őszi rozs nál tapasztaltunk horribilis eredményt. Próbaképpen több helyen kikapasoltuk a műtrágyátvető szerkezetet s ezen trágyázatlan csikok már a kora tavasszal szinte elmaradtak a fejlődésben, ellenben mellettük a szuperfoszfáttal vetett rendkívül buján fejlődött. Különbség a műtrágyázott javára rozsban 100 százalék volt. Tavaszai árpában szintén szép eredményt értünk el ezen géppel. Magyar holdanként 70 kg.-ot vetünk vele, míg azelőtt kézzel szórva 150 kg.-ot szórtunk el s nem tapasztaltunk ilyen nagy differenciát.

Bővebb felvilágosítással és árajánlattal szívesen szolgál:

A magyar királyi államvasutak gépgyárának vezérügynöksége

BUDAPEST, VÁCZI-KÖRUT 32.

ERDÉLYI GAZDA

AZ E. G. E. TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELŐFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
7, ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLER.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI ENYLET-, ERDÉLYÉSZI GAZDASZTI EGYESÜLET
ÉS AZ ERDÉLYÉSZI KERESZLETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MAGYJELNIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓNYVÁLLAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
A LAP TELEFON SZÁMA: 186.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Szemle	493
Az E. G. E. kiállítási szakosztályának új kiállítási területe. T. B.	494
Kísérletügyi közlemények.	495
A rétek felújítása. Gáspár József.	496

Irodalmi szemle:

A keleti határról.	497
----------------------------	-----

Kisebbségi közlemények:

Tengeri termésünk megmentése.	497
---------------------------------------	-----

Egyleti élet:

Tej tisztasági verseny Kolozsvárt. — Járási gazdaünnepély és kiállítás Szucság községben.	497
---	-----

Kormányintézkedések:

Miniszteri rendelet az arankairásról — Az erdélyi szőlészeti és borászati kerületek új beosztása. — A must cukrozása.	498
---	-----

Vegyes közlemények.	498
-----------------------------	-----

Hirdetések.

Szemle.

Vallásrontás-e a vasárnapi népnevelés, gazdasági kultúra terjesztés? — Időjárás. — Az időjárás kártételei Erdélyben. — A tőzsde. — A világ gabonatermése. — A boros palackok hitelesítése.

Vallásrontás-e a vasárnapi népnevelés, gazdasági kultúra terjesztés? Az E. G. E. kolozsmegyei osztálya Kolozsvár egyik tőzsomszédságában fekvő faluban a mai vasárnapon díjazással egybekötött szántásversenyt rendez. A gazdakör elnöke szétküldötte a szántásversenyre szóló meghívókat az érdekelteknek, többek között a falu róm. katolikus plebánosának és román papjának is. A róm. kath. plebános a lelkiismeretes utánjárással előkészített és vasárnapi napra tervezett szántásversenyben azonban «vallásrontást» látott és híveit a szántásversenyben való részvételtől tiltotta.

A kérdés mindenestre olyan, amelyet erőszakkal és szubjektív érzelmekkel kezelni és megoldani akarni — nem feladatunk s midőn ami ellenkező álláspontunkat kifejtjük, abban a reményben vagyunk, hogy az illető r. kath. plebános téves felfogása majd illetékes helyről fog megkorrigáltatni.

Véleményünk szerint: a szántásverseny nem felekezeti, hanem mezőgazdasági ügy, vagy mondjuk, a földmiveléssel foglalkozó nép nevelésének az ügye. A vallásérköcsöt nem sérti. Az ünnepi munkaszünetet nem szegi meg, mert hiszen — játszva tanít és önkéntes verseny, vagy mondjuk nyilvános vizsga jelleggel bír és nem minősíthető ez sem inkább munkának, mint, mondjuk: egy ünnepi tornaverseny, ahol szintén erő kifejtés, tehát munka folyik.

Időjárásunk nem tagadja meg önmagát, úgy folytatja, ahogy kezdte. Esik immár 24 órája szünet nélkül. Ha így tart még vagy 24—36 órát, ismét el lehetünk készülve az árvízre. Szomorú állapotok, amelyekben csak az idő segíthet. E hét elején, amikor az égbolt még tiszta volt a hőmérsék nagyon alá szállott Erdélyben. A kolozsvári meteorológiai inté-

zet jelzése szerint, kedden 22-én max. 11 fok C., min. — 2 fok C. volt. Azóta a levegő felemelkedett, mely melegené hasznát a termények nem vehetik. Az idő kitisztulása után pedig — itt lévén november — csak fagyos éjjelekre számíthatunk megint.

Lapunk zártakor Kolozsmegyében a a Nadas megáradt Bács községtől lefelé, a Szamos pedig Apahidától kilépett medréről. Az eső elállt.

Az időjárás által a mezőgazdaságban előidézett károkról még egyre érkeznek a panaszok és alig végződnek, már is elől kezdődik, amin nem csodálkozhatunk, ha az alábbi jelentéseket olvasva, fejünk felett még mindig borult égboltot látunk. Az egyes erdélyi vármegyékben az abnormis idő által eddig okozott károkat a csépeletlen gabonában, tengeriben, burgonyában és takarmány neműekben az alábbi, legutóbb érkezett, jelentések mutatják röviden összevonva, százalékokban kifejezve:

Brassó vármegye. Zabban 50, tengeriben 20, burgonyában 50, sarjuban 30% a károsodás. Őszi vetés eddig semmi. Takarmánytermés minősége rossz, mennyisége elégtelen.

Szeben vármegye. Gabonában a károsodás 20, tengeriben 10, ha hirtelen fagy állana be 80, burgonyában 30, sarjuban 80%. Eddig minden munka szünetelt, vetni csak ezután lehet. Takarmányban nincs hiány.

Fogarás vármegye. Az időjárás zabban 50, tengeriben 75, burgonyában 75, sarjuban 30% károsodást idézett elő. Vetés eddig semmi, őszi betakarítás kevés. Takarmánytermés rossz és elégtelen a jószágállomány kiteleltetésére.

Háromszék vármegye. A búzában 50, rozsban 40, árpában 70, zabban 50, tengeriben 60, burgonyában 60% a károsodás. A szénában a kár körülbelül 60, a sarjuban 80%. Takarmány- és cukorrépatermésnek 30%-a megsemmisült, gyümölcsösökben és egyebekben a kár 30%. Az őszi kalászosoknak mintegy 10%-a vetetett el eddig csupán.

A szabadalmazott

JURENÁK EKE

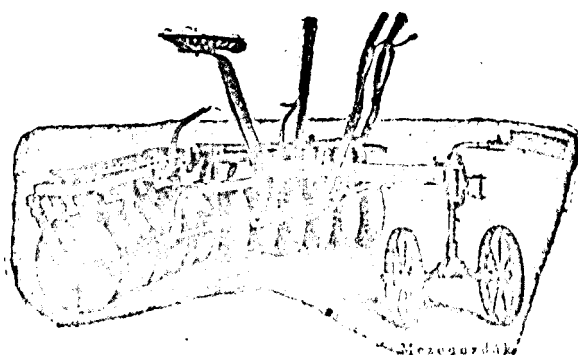
- : Szerkezete egyszerű :
- : kezelése könnyű :
- : szabályozása gyors :
- : cca 50%-kal többet szánt :
- : cca 30%-kal kevesebb :
- : vonóerőt igényel. :

A jövő ekéje!

Részletes árjegyzéket szívesen küld:
a „Jurenák“ szab. Ekegyár R. T.
Marosvásárhely.

A DEERE-féle tárcsásborona

valamennyi tárcsásborona között a legmodernebb és legerősebb szerkezetű.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete
BUDAPEST,
V., Alkotmány-utca 31. sz.

Torda-aranyos vármegye. A tengeri érése késik, a maghere 50%-a csirás, a legelő tönkre ment, a burgonyához a sár miatt hozzáférni nem lehet, rothad. Vetni alig lehet.

Kolozs megye. Gabonaneműekben 20, tengeriben eddig 20, burgonyában 40, takarmányban 40% a károsodás legalább. Maglóherben 50%. Szántás kevés van, őszi vetés még kevesebb. Az idő a munkálatok végzését gátolja.

Kisküküllő vármegye. Buzában 4—5, zabban 20, kukoricában 40, burgonyában 70, sarjában pedig 70% kárt okozott az abnormis időjárás. Ugarolás meg van, vetni azonban nem lehet. Takarmány kevés.

A Szamos, Maros, Olt, Kis- és Nagyküküllő, valamint a kisebb folyók ártereiről betakarítatlan termények 90%-a megsemmisült.

Még a balkáni népek puskaövést sem váltottak egymással, nálunk már is egész csomó sebesültje volt a háborúnak. Egy csomó börze-spekuláns rogyott össze, olyanok, akik békés viszonyok közepette nevető arccal osztják a halálos sebeket. A tőzsde aviatikusai közül, akik abból teremtenek maguknak uri egzisztenciát, hogy eladnak tízszer annyi búzát és húszszor annyi zabot mint amennyit az ország földje tíz év leforgása alatt teremni tud, lezuhant egynéhány. Most tulságos nagyon jajveszékelnék és az inségsújtotta vidékek módjára már-már a kormánytól, az államtól akarnak a kapott sebekre flastromot kierőszakolni. Vajjon van-e a magyar közgazdasági életnek szüksége arra, hogy a tőzsde a régen elfelejtett kislutrinak hasonmása legyen? Dehogyan! Szinte kapóra jött tehát a háború, amely a maga meztelenségében mutatja meg a mi tőzsdénk cseréplábat. Kétségtelen, hogy a háború másutt is okoz egy kis zavart, de felfordulást nem. Amely tőzsdén csak reális ügyleteket kötnek, ott van áremelkedés és áresés, ami természetesen annak válik javára, vagy kárára, akinek van eladni való holmija. Nálunk a börze árhullámozását a spekulánsok serege érzi meg leginkább, azok, akik évről-évre anélkül, hogy egy garasára zabjuk, vagy búzájuk volna, valóságos diktatori hatalommal szabják meg úgy a búzának, mint a zabnak és egyéb mezőgazdasági terméknek is az árát. A papirosbúza dicső lovagjai érzik meg leginkább a mostani kivételes viszonyokat.

Ilyenkor érezzük leginkább a könnyelmű tőzsdejáték minden átkát. Hiába vár a gazda jó árakat termékeiért, az

ő szava nem döntő, a termékek árát nem a kereslet és kínálat szabja meg, hanem a tőzsde. A tőzsde urai pedig egyáltalán nem törődnek azzal, termelt-e elég buza, vagy nem. Ha az uralkodó tőzsdei irányzat úgy kívánja, hogy a legminimálisabb terméseredmény esetén is alacsony legyen a buza ára, akkor alacsony lesz. Ha viszont a tőzsdén azok a játékosok kerekednek felül, akik a buza magas árából szedik ki a dus nyereséget, akkor a buza ára bizonyosan magas lesz.

Hogy ez nagyon egészségtelen állapot, abban már egyetért mindenki Magyarországon. A gazdaközönség bőrre menő tőzsdei fedezetlen határidő üzletet nálunk sehogy sem akarják megszüntetni, mert magának a tőzsdének vezető-emberei nem akarják. Remélhető azonban, hogy végrehalására a mostani viszonyok kinyitják az illetékes köröknek is a szemét s elkövetkezik az, amit a gazdaközönség már régóta vár: a tőzsde reformja.

A római Intézet f. hó 19-én kiadott legújabb — de még nem végleges — becslése szerint az ideai világtermés búzából 887 millió métermázsára tehető, a kimutatásban szereplő 23 állam ideai búzatermése tehát 7.2%-kal több a tavalyinál. Az árpatermés 279 millió mm., vagyis ugyanez államok múlt évi tényleges terméseredményénél 5.2 százalékkal több. Az Intézet a zabból 593 millió métermázsányi, a tavalyinál 20.7 százalékkal nagyobb termést mutat ki. A tengeritermés-kilátást 919 millió métermázsára, vagyis a múltévinél 16.4 százalékkal többre teszi a kimutatásban.

November 1-én lép életbe a mértékekről, ezek használatáról és ellenőrzéséről szóló 1907. évi V. törvénycikknek a palackok hitelesítésére vonatkozó szakasza. Reméljük még ma is, hogy az utolsó napon a kereskedelemügyi miniszter az öt év óta függőben tartott végrehajtási rendeletnek idevágó határozataira újabb haladékot fog adni. Sőt legjobb volna eltörölni ezt a passzust és pedig először azért, mert: a boros palackok, 5, 7 decis és literes üvegek pro és kontra néhány köbcenti ürtartalombeli eltérése ellen eddig baj nem merült fel, sem a termelők, sem a fogyasztók részéről. Másodszer azért, mert: sem a gazda, sem a kereskedő nem szavatolhat olyan palackért, amelyet ő készen vesz át és nincs módjában valamennyit ellenőrizni átvételkor. Harmadszer azért, mert: ürtartalombeli hibát, eltérést a törvény is megenged, még pedig igazán hihetetlen mó-

don aként, hogy a pálinkás üvegeknél kétszer akkora hibahatár van megengedve, mint a boros üvegeknél! Miért van ekkora protekciója a likörös üvegeknek? Ennek óriási előnyét minden bizonyosan kifogják használni a likőr és pálinka árusok a közönség rovására, állami támogatás mellett! Az agrárius Magyarországon nem volna az igazság egyenlő mérlegével mérve így a magyar gazda bora.

Az E. G. E. kiállítási szakosztályának új kiállítási területe.

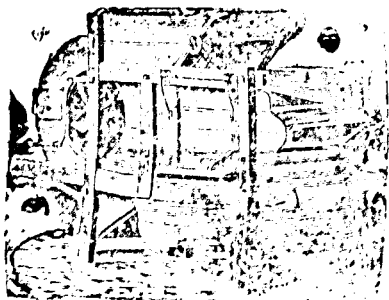
— 37,000 négyszög méter. —

Kolozsvár város tanácsa elhatározta, hogy a régi sétateret, ahol egyesületünk kiállítási területe is fekszik — és amely most a Rákóczi-kert nevet viseli, — kibővíti. A Rákóczi-kert kibővítéséhez a Tanács az E. G. E. kiállítási területét is szükségesnek látta felhasználni. Attól ezért az E. G. E.-hez, hogy adná át a városnak ezt a területét és helyette a Rákóczi-kert rendezésével kapcsolatban, ugyancsak a Rákóczi-kertben, e célra más területet fog kijelölni.

Az E. G. E. készséggel ment bele a cserébe, annál is inkább, mert a mostani helyiség már a legutóbbi kiállítás alkalmával is szűknek bizonyult; amellet a rajta álló épületek már éppen megérették a lebontásra, sőt az idén a csikóskanca istállója is égett. Arra kérte a várost ezzel kapcsolatban az E. G. E., hogy az új kiállítási terület céljára, az eddiginél nagyobb területet bocsásson az egyetel rendelkezésére, hogy azon hosszabb időre kényelmesen és modernül lehessen berendezkedni.

A város most, hogy a Rákóczi-kert rendezésének első sürgősebb részével a Sporttelep és — a régi Lövölde helyén — a teniszpályák elkészítésével és átadásával rendbe jött, a rendezés munkálatainak második részletéhez fog, amelyek keretébe tartozik régi kiállítási területünknek parkká való alakítása és az új terület berendezése. Az új terület, a sporttelep mögött van kijelölve, a főúttól jobbra, a Szamos partján a Rákóczi-kertnek a végén. Nagysága kb. 37.000 négyszög méter. Alakja csekély kiszögellésektől eltekintve, négyzet. A ma még rendezetlen terület csinosan parkirozva és ligetszerűleg mint a régi kiállítási terület is volt, fásítva lesz.

A jelenlegi beosztás, az épületek elhelyezése, a részletes tervek végleges megállapításánál még némi változást fognak

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek!!

Európaszerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb, a gazda minden következményeinek legjobban megfelelő

„Eredeti Kalmár-rosták“

Ez évi újításokról szíveskedjék ingyen árjegyzőket kőrní.

KALMÁR ZS. és TÁRSA Hódmezővásárhely

Különleges termény tisztító gépgyár és vasöntöde.

Vezérképviselő,

A magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérigynöksége

BUDAPEST, V., Váci-körut 32.

szenvedni, részletes térképet is csak azután fog a területről készíttetni az egyesület, ha a részletekre vonatkozó végleges döntés meg lesz. Addig is azonban míg azok elkészülnek ismételjük a felállítandó épületek méreteit, amelyeket a város felhívására a kiállítási szakosztály elnöksége állapított meg és amelyeknek keretében a felépítést a város, október hó 20-án tartott közgyűlésén kb. 200 ezer korona költséggel engedélyezte.

Az épületek és az egész terület nemcsak kiállítások céljaira lesznek használhatók, hanem pld. a termény, anyag, eszköz kiállítás céljaira építendő hatalmas terem a régi Lövdét is pótolni fogja, ottan népies táncmulatságok, majálisok, népgyűlések is helyet találhatnak. A külső terület sport célokat fog szolgálni. A középiskolák játszótéren itten lesz a karámok helyén. A közönség részére külön tribün lesz felállítva még pedig a szarvasmarha szin fölé, amelynek oszlopai és falai vasbetonból lesznek. A zárt istállók berendezései szélszedhetők lesznek, jászlak lefordíthatók és a kiállítás lezajlása után a cement vagy aszfalt padlót jól lemosatva, a város kiadhatja a helyiségeket a városvégi mutatványosoknak céllövőknek, karika-, bicsok-dobálóknak, kinematografoknak stb.

Míg a részletes tervek végleg megállapítva nincsenek, részleteket nem közölhetünk. Miután azonban már az 1913. év őszén szeretné az egyesület megtartani a XVII. országos tenyészállat kiállítását és a IX. gép-, eszköz-, anyag-, termény kiállítását és már kért is hozzá segélyt a földmívelésügyi miniszteriumtól, reméljük, műv.-ügyi miniszteriumtól, reméljük, hogy nemsokára azokat is ismertethetni fogjuk, mert ha a segélyt az egyület megkapja, az összes épületeknek a jövő őszre készen kell állaniuk. A tervezett épületek és a terület beosztását az alábbiakban ismertetjük:

Zárt, fedett helyiségek:

1. Iroda	20	□ m.
2. Termény, anyag, gép, eszköz stb. kiállítás céljaira	400	□ m.
3. Egy zárt lóistálló 32 lóra. (Beosztás: hossz.: 29 m., szél.: 11-50 m, mag. 3 m., középjárda szél. 3-10 m., állás szél. 1-80 m., mélység 4-20 m.)	333-5	□ m.
4. Ugyanaz	333-5	□ m.
5. Csikós kancaistálló 20 boxsal. Beosztás: hossz. 20 m., szél. 11 m., falmag. 2-80 m., középjárda szél. 3 m. A boxok szélessége 2 m., mélysége 4 m.	220	□ m.
Összesen:	1307	□ m.

Egy oldalról nyílt, fedett épületek.

1. Állás, lovak részére. Középen két sor, egymástól elválasztott jászollal ellátva, egy vagy két fedél alatt, hossz. 68 m., szél. 10 m., mag. 2-80 m.	680	□ m.
2. Ugyanaz szarvasmarhák részére. Hossza 75 m., szél 16 m., mag 2-60 m.	1200	□ m.
3. Juhok, sertések részére kuterikák. Fedél mag. 2-5 m.	300	□ m.
4. Baromfiak részére 50 udvar drótfalal, 3 m ² alapterülettel	150	□ m.
Összesen:	2330	□ m.

Szabad terület:

1. Karámok részére, 20 karám a 64 m ²	1280	□ m.
2. Közönség részére	17.083	□ m.
3. Gépkiállítás céljaira	15.000	□ m.
Összesen:	33.363	□ m.

Az egész kiállítás területe összesen: 37.000 □ m.

Ezek szerint lesz ló állás:

zárt, fedett istállóban:	64
a csikós kanca istállóban:	20
nyitott, fedett szinben a 1-36 m.:	100
Összesen:	184 drb.

Szarvasmarha állás lesz:

nyitott, fedett szinben a 1 m.:	300
karámokban 20 karám a 10 drb.	200
Összesen:	500 drb.

Sertéseknél darabonként 1 m ² -t számítva 200 m ² -en elfér:	200 drb.
Juhoknál drbonként 1 m ² -t számítva 100 m ² -en elfér:	100 drb.
Baromfiaknál 0-3 m ² -t számítva drbonként, elfér 150 m ² -en:	500 drb.
kényelmesen elhelyezhető összesen:	1484 drb.

kiállítandó állat. A gépkiállítás területe 15.000 négyzetméter lesz egymagában, mely területen a kiállító gépgyárosokat nem lesz kénytelen a rendezőség összeszórítani s így a néha felmerülő határvillongások is elkerülhetők lesznek. Miután ligetszerűségének dacára, könnyen áttekinthető és sima a terület, minden gépgyárosnak a kiállítása egyformán igen szépen érvényesülhet és feltűnhetnek az egyes kiállított gépesoportok, arányaiknak mérsékelt volta mellett is.

A terveket a város mérnöki hivatala a kiállítási szakosztály által megadott direktívák alapján a télen kidolgozza, úgy, hogy kora tavasszal hozzá lehet fogni majd az épületek felállításához is. Hogy az épületek és a területbeosztás a kiállítás céljainak mindenben megfeleljenek, arról a szakosztály gondoskodni fog nemcsak a részletes tervek elkészítésénél, hanem az építkezésnél is.

T. B.

Kísérletügyi közlemények.

A kísérletügyi közlemények XV. kötetének (július-szeptember havi) 3 füzeté most jelent meg, *Károly Rezső dr.*, gazd. akad. igazgató szerkesztésében. A különböző irányban folytatott, a gyakorlati gazdákat is érdeklő kísérleteknek az összefoglalásait az alábbiakban közöljük belőle.

A lipitói turó érési folyamatának kémiai tanulmányozása. Irta: *Fodor J. Kálmán dr.* Összefoglalás:

A normális lipitói turó érési folyamata félév után a fehérjékre nézve körülbelül olyan, mint az emmenthali sajténál. Az összes N körülbelül 20-30% válik oldhatóvá (kaseoglutin pepton albumos) és kb. 15%-a N-nek bomlási termék (amino savak) ammonia 3% körül van. Ezen érési stadiumot 6 hónap körüli időben éri el; a fiatalabb sajt az idővel arányosan kisebb % oldható nitrogent és bomlási nitrogent tüntet fel.

A zsirt, illetőleg az érési folyamat szintén egyszerű és abban áll, hogy a gliceridek kb. 20 savfokig elbomlanak. Gyakori eset azonban, hogy a lipitói turó erősebb zsirbomlást szenved — valószínűleg bakteriologiai okokból — és ekkor csipős izüvé válik, mikor a zsirsav foka 20-nál rendszerint nagyobb. Ha a savfok magas értéket ér el — 100 vagy ennél is nagyobb értéket — úgy már a turó karcolós izü. Ezen esetben a zsir szabad capron-, capryl-, caprin-, laurin- és oleinsavat tartalmaz. A karcolós izt a caprinsavat okozza, míg a csipős izt valószínűleg az alacsonyabb zsirsavak u. m. capron-, caprylsav. A lipitóinál tehát olykor szokatlan magas zsirbomlást találunk, a mi más sajtoknál legalább is ritka és inkább csak a sovány sajtoknál fordul elő, melyeknél pedig tudvalevőleg a zsirbomlás általában magas foku.

Vadrepceirtó szer kémiai összetétele. Irta: *Doby Géza dr.* Összefoglalás:

A Duwe-féle vadrepce irtó «75%-os vasgálic», eladó szerint 75% vasgálicból és 25% gipszből áll. A szerző vizsgálata szerint a poralkotó részei 76-8% vasgálic és 23-0% nyers égetett gipsz. Mivel «linapin» néven hazai gyártmány is forgalomba fog kerülni, ajánlatos leendő, ha a vevők az ilyen porkeveréket megvizsgálják, hogy áruk megfelel-e értéküknek.

A szer nem új, de előnye, hogy a haramatos leveleket kéreg gyanánt vonja be, tehát nem hull le és a gálic lassanként oldódik ki.

A varjak a mezőgazdaságban. Irta: *Jablonski József*, a m. kir. áll. Rovartan Állomás igazgatója. Összefoglalás:

A varjak mezőgazdasági jelentősége az 1901 óta folytatott vizsgálatok és tanulmányok helyes értelmezése szerint az, hogy a vetési varju semmiképpen sem mondható kizárólagosan hasznos-madárnak, mert a hol az állandóan és tömegesen tartózkodik (telepesen fészkel), ott jelentékeny gazdasági kárt tehet; ilyen károk esetén meg van okolva, hogy számát a fészkelő helyeken meggyérítsük. Az okozott kárral szemben okozott haszna csekély. A hol a varju csak ideiglenesen fordul meg, ott a legtöbb esetben teljesen közömbös.

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható: Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kézelők és finom angol és francia zsebkendők. Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok. Fiu és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utódai

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagyraktára
KOLOZSVÁRTT, Deák Ferenc-utca 3. sz.

Telefonszám 567.

Mátrác, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olesó árban található. — Minden fajtaú és nagyságu szalon, ebédő és futószőnyeg, gyapju és csipkefüggönyök.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli főraktára. 1005

Az ipari szennyvizek és azok hatása a halakra. Ammonium szódagyári szennyvizek. Irta: Maucha Rezső dr. és Unger Emil dr. Összefoglalás:

1. Az ammónium-szódagyarak szennyveszive a halakra a természetben előforduló higitások mellett veszélyesnek nem tekinthető.

2. Az ammónium-szódagyarak szennyvesziveiben előforduló hatóanyagokat megfelelő mennyiségben a kísérleti halak 14 napig szintén kiállották.

3. Ellentétben eddigi kísérleti eredményeinkkel, a pisztráng nem minden anyaggal szemben bizonyult a legérzékenyebbnek.

4. Az ammóniumsók igen erős halmérgeknek bizonyultak.

Szulfitecellulózyári szennyvizek. Irta: Korbuly Mihály dr.

1. A pisztráng literenként 19.8 mgr., a ponty 34.9 mgr. nátriumárzenitet tartalmazó oldatban tizenöt napig baj nélkül eltartható.

2. Ugy a pisztráng, keszeg, mint ponty literenként 178.8 mgr. nátriumhydroarzeniátot tartalmazó oldatban tizenöt napig baj nélkül eltartható.

3. A halak a felvett arzént részben festékben visszatartják, részben pedig arzénhydrogén alakjában kiválasztják.

4. Az arzén hatása külsőleg a száj, szem és szilványfedők elroncsolódásában nyilvánul.

A rétek felujtása.

Irta: Gáspár József.

IV.

Sokáig tartotta magát a rét növényzetének: *alj- és felfüvekre* való megkülönböztetése, melyhez egyedüli alapot a növekedés aránya szolgáltatott. Gyakorlati jelentősége azonban ennek az osztályozásnak nincsen. Egy-két jellegzetes növényről eltekintve, egyikre sem mondhatjuk határozottan azt, hogy ez *alj-*, vagy *felfü-*. A nedves réteken pl. az első kaszálásnál, a korán fejlődő *ecsetpázsit* felfüve lesz a lassan fejlődő *réli komocsin* vagy a *csomós ebirnek* is; míg a második kaszálásra az *ecsetpázsit* törpül el *aljfünek* s a *csomós ebir* és *réli komocsin* emelkedik ki, a mindenik fölé emelkedő *francia perjével* felfünek.

Az eddig hangoztatott azon elvek felett tehát, hogy a rét felujtásánál, vagy beállításánál az *alj- és felfüvek* helyes arányát állapítsuk meg — napirendre térhetünk.

Olvassuk a réli növényzetnek *leveles- és pázsitfélékre* való megkülönböztetését is, gyakorlati jelentőséget azonban ennek sem tulajdoníthatunk, mert a *levelesek* között csak a *pillangós virágúak* s ezek között is szűkebb határt téve csak a *herrefélék* azok, amelyek, mint hasznos ta-

karmány növényei a rétnak, a rétfelujtás szempontjából figyelembe jöhetnek. A pillangós virágnak körén kívül eső leveles takarmánynövényeket megeszik az állatok ugyan, de csak úgy, ha kevés számban s elég keverten fordulnak elő, külön magára egyik sem kedvelt eleség. Az ismertebbek ezek közül: a *zsálya*, *egér farku cickoró*, *utilapu*, *peszternák*, *kömény* stb. Ezeket szaporítani tehát nem állhat érdekünkben s ezektől a rétfelujtásnál teljesen eltekinthetünk annyival is inkább, minthogy ezek önmaguktól is elszaporodnak a réten és pedig sokszor nagyobb arányokban, mint kívánatos volna.

Sokáig tartotta magát az a nézet, a melynek szakirodalmunkban nyomát látjuk, hogy az előbb említett *leveles* növényekre azért van szükség a réten, hogy a széna megkapja tőlük a kellemes szagot, mely étvágygerjesztő hatással van az állatokra, maguk a növények pedig az emésztésnél a fűszer szerepét veszik fel. Azt nem lehet elvitatni, hogy a nevezett növényekben bővelkedő széna erősebb áromával bír, melynélfogva az állatokra nagyobb vonzó erővel bírhat; különben pedig a szénának ezek nélkül is meg van a maga kellemes szaga, mely étvágygerjesztő hatással van az állatokra, ha ezt esőverés nélkül szárítottuk meg.

Elfogadható felosztása lesz tehát a rétek növényzetének, melyre a felujtás szempontjából helyezkedhetünk: *herrefélék és pázsitfélék*, vagy rövidesen, mint az életbe átment *fűfélék* elnevezése illetve megkülönböztetése.

A rét heállításánál vagy felujtásánál tehát csak a *pázsitfélék* és a *herrefélék* arányáról beszélünk, melyet a gyakorlat a *herrefélékre nézve: 30—40%-ban*, a *pázsitfélékre nézve pedig: 60—70%-ban* állapított meg. Ez az arány természetesen csak a beállítás, a felujtás első évében áll fenn, a második, harmadik évben már csökkenni kezd, mivel a herrefélék legnagyobb része 2—3 év alatt kipusztul s helyét átadja a fűféléknek, úgy, hogy a 3—4-ik évben már alig lesz a növényzetében 15—20% herreféle. Mesterséges uton fel lehetne ugyan tovább is tartani az arányt, időszakonkénti felujtásával a kivesszett herreféléknek, de ez olyan áldozatot kíván, mely az elérhető eredménnyel nem áll arányban. A pázsitfélék azt a szerepet viszik a rét és legelő alkotásánál, mint az erdő telepítésénél az uralkodó fánemek: a tölgy, bükk és a fenyő.

Ha figyelemmel kísérjük a pázsitfélék küzdelmét, melyet a többi növényzettel vívnak a rét és legelő alakításánál már

az első tekintetre szembeütünk a pázsitfélék *térthódító, térfoglaló* ereje, melylyel ebben a küzdelemben az eredményt maguknak biztosítják. Ezt az erejét látjuk a pázsitféléknek abban a jelenségben is nyilvánulni, hogy a magára hagyott szántóföld, önmagától — minden emberi kéz hozzájárulása nélkül — *begyepesedik*. Ugy, hogy ha türelmünk van várni és egy pár évig lemondani a jó fűtermés hasznáról — a felujtásnak az lesz a legkevesebb költséggel és fáradsággal keresztül vitt módja, ha a felszántott rétet egy néhány évig szántóföldnek használjuk, hogy ezen elszaporodott gyomok és mohák kipusztuljanak s azután, hogy begyepesedjen — magára hagyjuk. Így, az igaz kevesebb költséggel és munkával jutunk célhoz, de ezt nagyon meg kell fizetni az idővel és 2—3 évi szénatermésnek a minőség és mennyiségbeli veszteségével. Ezt tehát csak felhoztam a pázsitfélék térfoglaló erejének bizonyítására de gondolatomban sincs az, hogy bárkinek is ajánlatba hozzam.

A rétek felujtásánál és a magára hagyott szántóföldek begyepesülésénél a pázsitféléket a következő tulajdonságai képesítik a térfoglalásra: *erős sarjhajtó képessége*; ehhez hasonló erejű *bokrosodása*; a *taposás, tiprás elbirása*, mely tekintetben olyan szivósak, hogy a megrakott szekér kerekének nyomását is kibírják és megtartják életüket a legnagyobb nyomás alatt is addig, míg részeik között valami összetartás van, a *sekélyen elterülő rojtos gyökérzete*, melynélfogva a termőföldnek arra a rétegére vannak utalva, a melyben folyton tart az elmállás s így életföltételeik a többi növényzettel szemben biztosabban vannak alapozva; *évelő természete* és végül *fagyállósága*, melyek hol mint védő, hol mint támadó fegyverek hozzák előtérbe a pázsitféléket, a rétek növényzetének térfoglaló harcaiban.

Ezeknek a fegyvereknek illetve tulajdonságoknak a pázsitfélék térfoglalásánál vitt szerepével részletesebben foglalkozni nem látszik szükségesnek, amennyiben ezeknek már a megnevezése is elég magyarázatot ad. Egyedül a bokrosodásnál látom szükségét valamelyes magyarázattal élni. A bokrosodás térfoglalása magában a tényben csak látszólagos, mivel a bokrosodott, az elágazott fűszálak közös gyökérzetről táplálkoznak s úgy önálló, külön helyet nem foglalnak el, melyet a többiektől elfoglaltnak, elhódítottnak tekinthetünk. De mert a bokrosodással nagyobbodott a beárnyékolt terület, melyet e miatt más növény elfoglalni nem bír, a beárnyékolt egész területre

Földbirtokosok, bérlők és a gazdaközönség szállodája.

HOTEL EXCELSIOR SZÁLLODA

BUDAPEST, VIII. KER., RÁKÓCZI-UT 12. SZÁM (gróf Károlyi-palota.)

A főváros legújabb és legmodernebb szállodája. 135 fényesen berendezett szobával. Lakosztályok és szobák fürdővel. Gyönyörű előcsarnok, reggeliző-szalon, iroszoba, társalgóterem. Minden szobában meleg és hideg víz, minden emeleten városi és interurban telefon. Központi fűtés, lift. Elsőrangú étterem a földszinten, polgári étkezde a souterrainben. Színházi jegyiroda, uri és női fodrászterem a félemeleten. Szobák naponta 2795

4 koronáért kaphatók. — Társház: Róma Hotel Imperial, Via-Veneto.

pedig azután magot hullat a növény, a melylyel annak az évnek őszén vagy a jövő évnek tavaszán tényleg is birtokába veszi az addig csak beárnyékolt területet — a bokrosodásnak már első megnyilvánulását, térhódítászámba vehetjük. Ezért szükséges a rétén a zárlat fenntartására éppen olyan éber figyelmet fordítani, mint a nemesebb fajú és értékesebb fakkal alkotott erdőknél. Hogy mily károsodással jár a rét füzárlatának megszakítása azt igen szembeütően a sertések által felturatott réteken láthatjuk, a hol a felturt helyeken mindenütt a *bogács* vagy *bózós* tövises gyomok magasra nyult alakjaival találkozunk.

(Folyt. köv.)

IRODALMI SZEMLE.

A keleti határról. A magyar szupremácia veszedelme Erdélyben. Nemzetgazdasági és hitelügyi tanulmány. Irta: *Bizony László*. A szerző saját kiadása. Ára: 4 kor.

A múlt héten jelent meg fentti címen *Bizony László*nak speciálisan az erdélyi nemzetgazdasági és hitelügyi viszonyokkal behatóan foglalkozó tanulmánya, melyből egyes lapok még megjelenése előtt közölték néhány igen érdekes fejezetet ismertetőül. A tanulmány az erdélyi románságnak — úgy az egyes embereknek, mint testületeknek, pénzügyeknek és az egész román társadalomnak — a faji szeretet melegétől áthatott, együttes, altruisztikus érzelmek által vezérelt eredményes működésével foglalkozik. Az erdélyi magyar földbirtokos osztályra nézve elsőrendű fontossággal bír a tanulmány tulajdonképeni főtárgyát képező román faji és magyar nemzeti birtokpolitikának kérdése, mert a kérdésnek a tárgya: a földbirtok, az alanya pedig: a földbirtokos maga. Érdekes és megszívlelendő e tanulmány az erdélyrészi magyar pénzügyek számára, melyeknek vezetői és a vezetésére befolyással bíró magyar gazdák összehasonlítást tehetnek ennek elolvasása kapcsán, hogy a román faji és magyar nemzeti birtokpolitika érdekében; a román és magyar pénzügyek milyen önzetlen működést fejtettek ki egyidőben. A román pénzügyek példájára, az erdélyi magyar pénzügyek tőkeerőinek szövetkezés útján való összetételével és a céltudatos magyar nemzeti birtokpolitika szolgálatába állításával szép eredményeket lehetne elérni, mert a Darányi által 150 millió korona alaptőkével tervekelt és a Serényi által 15 millió korona tőkével felállított Altruista banknak Erdélyben való ilyen irányú működésére nem számíthatunk, csupán csak az itteni pénzügyekre egyenként és összesen. A vaskos füzet alaku munkának, — amelyhez az előszót *Szell Kálmán* írta — egyik igen érdekes és értékes része az, amelyet *Bethlen István* gróf orsz. képviselő írt a magyar birtokpolitikáról. Erdély pénzügyi életén kívül, ismerteti a szerző a székely akciót is. Művének végén a közélet terén szerepet játszó férfiak nyilatkozatait közli.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ „Tengeri termésünk megmentése.” Becses lapjuk 16-iki számában fenti címen megjelent közleményüket olvastam s mivel az ország zordabb vidékein sok éven át gazdálkodva a tengeri szárításával sokat kellett foglalkoznom, a legjobbnak bizonyult eljárás módját alábbiakban közlöm: Szellőztető vagy szárító nélkül épített görékat szellőztethetővé tesszük, ha abban csatornákat helyezünk el. Ily csatorna vagy kémény előállítására

fedőlécből 15 és 20 cm. hosszú darabokat vágatunk s azokból 2 rövidebb és 2 hosszabból kis kerekteket szegezünk össze. Az így összeszegett keretből minden méter távolságra egy darabot felállítunk s annak minden oldalára 3—3 db. fedőlécet szegezünk egyforma távolságban, összesen 12 darabot. Az így elkészített csatornákat a göré egész hosszában lefektetve alkalmazzuk tehát végétől-végig. Ha a göré csak 80—100 cm. széles, akkor a göré fenekétől 80 cm. magasságban az elsőt és pedig vasabroncsokat erősítünk a göré oszlopaihoz, a végig futó hevederhez esetleg az oldalécékhez s az így egy-egy méter távolságban lecsüngő kosárvasakra fektetjük az első csatornát vagy kéményt. Így feljebb a göré egész magasságában minden 80 cm.-re egy-egy szellőztető kéményt fektetünk. Ha a göré belső szélessége 1 méternél szélesebb, akkor a fektetendő csatornákat sűrűbben helyezük el és pedig a göré Tenekétől 60 cm. magasságban a göré baloldala felé közelítve. Innen feljebb 60 cm.-rel magasabbra a göré jobb oldalához közelítve a másodikat s így tovább minden 60 cm. magasságban egy-egy csatornát, jobb vagy bal oldalához közelítve a göré egész magasságában rögzítünk. Az így berendezett görében a tengent felülről töltjük be s csatornáról-csatornára bukkva, a tengeri lazán helyezkedik s a csatornában keletkező lég-huzamszerű levegő az amugy is lazán fekvő tengerit jól kiszáritja. Ha tengeri termésünk nagyon éretlen, minő az idei évben igen gyakori s mindezek mellett termésünket még forgatni akarjuk; akkor a görét a benne lévő csatornák elhelyezése után 2—3 méter hosszban rekeszeljük el könnyű lécezzel s minden ilyen osztály alján a göré fenékén vagy oldalán legalól egy-egy leeresztő ajtót vágassunk. Ha az éretlen tengeri melegedni kezdene, úgy a leeresztő ajtón a tengerit ponyvára eresztjük s kosárral a göré felső ajtaján újra beüntetjük. Ily eljárással a csak félig érett tengerit is megmenthetjük. Végül ha a tengeri egész zöld s annak szárát is féltünk kell a romlástól, akkor a még sok helyen kaszálatlan sarju és lucernával keverve zombolyázással megmenthetjük. Ha jól zombolyázunk s arra egy méter magas földréteget tesszük, nincs eset, hogy az elromoljon, hanem a benne lévő takarmány pörköletlen kávészint kapja s állataink azt mohón fogyasztják.

K. Simó Pál.

EGYLETI ÉLET.

Tej tisztasági verseny Kolozsvárt.

Az Erdélyi Jellegű Magyarfajta Szarvasmarhát Tenyésztők Egyesülete, a kolozsvári Gazdasági Egylet kebelében mint már írtuk volt, egy éves tejelő versenyt rendez, mely f. évi aug. hó 1-én kezdődött meg. A tejelőversennyel kapcsolatban tisztasági versenyek is tartatnak időnként. Az első ilyen tisztasági versenyt a múlt héten tartották meg. A tisztasági versenynek a célja, hogy a gazdákat a lehető legpedánsabb tisztaságra buzdítsa és szoktassa úgy az istállóban, mint az állatok a fejés és a tejkezelése körül.

A tisztaságot az egyesület aként határozta meg, hogy minden egyes gazdánál tisztasági próbát vett, olyan időben, a mikor a gazdák azt nem remélték. A tisztasági próbákat — Henkel-féle szűrő hujján — egy kisebb fajta *Ulander*-féle valtaszűrővel vette az egyesület. A szűrő lapjának az átmérője kb. 10 cm. volt, amelynek egynegyedrészét bádog lappal, nyomtatott v. formában le volt fedve. Két ilyen drótszítaszűrőlap közé, egy vastag, 00

jelzésű vattalap volt beillesztve és ezen a vattalapon — minden egyes gazdánál más-más vattalapot használva — az összes tejből felkavarás után 2—2 liter szűrtek keresztül. A használt vattalapot megszáritva, eltéve, ugyanakkora fehér papirlapokra ragasztották finoman, hogy a ragasztó szer át ne üssön a vattán és ügyelve, hogy azok nehogy piszkolódnak. Az így most már fehér alapon levő vattalapot a színhatás emelésének kedvéért fekete karton papírra ragasztották és így az összes próbák izléses összeállításban kerültek a bíráló-bizottság elé. Minden egyes vatta lapon a v alakban lefedett, tisztán maradt terület mutatta, hogy milyennek kellene maradnia a vattalapnak a tökéletesen tiszta kezelésű tejnek az átszűrése után.

A bíráló-bizottság tagjai közül, a bírálóban résztvettek br. Jósika Gábor elnöke alatt: Sztankovits János, Tokaji László, Török Bálint, Menyhárt Samu, Tóth Károly, Kovács József, Kilin György, és Butyka Ferenc.

11 mintát vett bírálat alá a bizottság, öt értékszámot használva egy-egy vattalap bírálatára úgy, hogy az egészen tiszta lap jelzésére 5 a tisztátalanéra 1 értékszámot adott. $11 \times 5 = 55$ értékszám volt adható tehát összesen. A bizottság 29 értékszámot adott. Természetesen többet remélt a bizottság és a gazdák is. Nem lehet figyelmen kívül hagyni azonban azt a körülményt, hogy a minták vétele idején fülíg sárosan, piszkosan jöttek haza a tehenek, hol egyenesen a munkából, hol pedig a legelőről. Természetesen a tisztaság elbírálásánál ezt nem vehette a bizottság tekintetbe, de ide írjuk az alacsony értékszámok magyarázatául, mert így volt. Amint istállózásra kerül a sör és a munkaidő is szünetelni fog, az értékszámok minden bizonnyal az 55-höz jóval közelebb fognak kerülni. Ez az első verseny, amely igen érdekes és tanulságos volt és amelyet nemsokára a második is fog követni, legalább arra jó, hogy megmutatta, hogy van mit javítani; a többi megmutatja majd, hogy mennyit sikerült javítani.

Járásai gazdasági ünnepély és kiállítás Szucság községben.

A m. kir. földm. Miniszterium, illetve az Erdélyrészi Miniszteri Kirendeltség támogatásával 1912. november hó 10-én az E. G. E. kolozsmegyei gazdasági szakosztálya Szucság községben járási gazdasági ünnepélyt rendez a következő programmal:

I. D. e. 11 órakor: az érkező vendégek fogadtatása után az ünneplő közönség bevönul a szucsági «Népházba» s ott egy járási *gazdaggyűlés* keretében felavatják Kolozsmegye első «Népházát», amely alkalommal Szucság község küldöttsége átnyújtja dr. Koós Mihály min. osztálytanácsosnak, az Erdélyrészi Miniszteri Kirendeltség vezetőjének a diszpolgári oklevelet. Ezt megelőzőleg:

II. Délelőtt 9 órakor megkezdődik a *járásai tenyészállat kiállítás bírálata* és pedig az 1-ső csoportban csupán erdélyi fehér szarvasmarha- (tehén, üsző, borjú) állítható ki a nádamenti járás területéről. A díjak összege 400 kor., állami díj, mely pénzben adatik ki a nyerteseknek.

A 2-ik csoportban az egész Kolozsmegyéből állíthatók ki: tenyész juhok, tenyész sertések, kecskék, házi nyulak és tenyész baromfiak. A díjak összege 200 kor., gazdasági eszközökben adatik ki a nyerteseknek. Mindkét csoportban csak saját tenyésztésű állatok állíthatók ki.

A bíráló-bizottság elnöke: Lészay Ferenc, helyettese dr. Koós Mihály, tagok: Szász István m. kir. jószágfelügyelő, Csiki Elek dési, Buchwein Béla zilahi, dr.

Huszár Pál kolozsvári gazdasági felügyelők; Turcsa András, Tanka Sándor tb. főállatorvos, Szabó Géza Kertész György, Fülöp Ede; bírálók a 2-ik csoportban: dr. Drexler Béla min. titkár, Jakab László állategészségügyi felügyelő, Májerffy Gy. tordai; dr. Kovács Dezső marosvásárhelyi gazdasági felügyelők, Tokaji László, dr. Pávik Sándor, gy. Rosenberger Sándor, Jóna Samu, Daróczi Ferenc, Fogarassy József, Tamás Gyula, Varga János és Vincze János.

III. Ugyanekkor megnyitják az áll. iskola termében rendezendő *járási termény, vetemény, gyümölcs és háziipari kiállítás*. A díjak összege 300 korona, melyek háztartási és kertészeti eszközökben adatnak ki a bírálat után. Csak a nádasmenti járásban termelt anyagok és cikkek állíthatók ki. Bíráló-bizottsági tagok: dr. Koós Mihályné, Kabos Emma, Zombory Lászlóné, Komáromy Károlyné, Szepessyné Sorompó Vilma, Szabó Gézané, Daróczi Ferencné urnők; Jászberényi András, Juhász Árpád, Wolszky Győző, Móza Péter, Török Bálint, Kerekes Lajos, Máthé József, Gidófalvy György, Máthé István, Vincze György.

IV. Délben az iskola nagytermében szerény *gazda-áldomás* tartatik, amelyen mindenki részt vehet, ha november hó 8-ig egyszerű levélben bejelenti szándékát Angyal Sándor ig.-tanítónak Szucságon. Ennek végén hirdettetnek és adatnak ki ugy. az állatdíjazáson, valamint a kiállításon nyertesek díjai és emléktárgyai.

V. D. u. 2 órákor az iskola udvarán «Népünnepély» rendeztetik táncversenyyel, gyermekkiállításal és ifjúsági versennyel. Szintén emléktárgyak adatnak ki a nyerteseknek.

A kiállítás tárgyai ládába jól becsomagolva legkésőbb november hó 8-ig küldendők Szucságra, a gazdaköri elnökség címére. A tenyészállatok november hó 10-ig d. e. fél 9 órára a kiállítási udvarra elhelyezendők.

KORMÁNYINTÉZKEDESEK.

Miniszteri rendelet az arankairtásról. A mezőgazdasági szempontból fontos lucerna és lóhere arankamentes termelésének biztosítása céljából, tekintettel a felforrult panaszokra és mulasztásokra, a földművelésügyi miniszter körrendeletet intézett valamennyi törvényhatósághoz azzal a felhívással, hogy a hatósági közegek a mostaninál fokozottabb buzgalommal és szigorral intézkedjenek az aranka irtásának elrendelése, az irtás ellenőrzése és a mulasztók megbüntetése iránt. Külön felkérte a miniszter valamennyi vármegyei gazdasági egyesületet, hogy az aranka elleni védekezés országos fontosságú akciójában működjenek közre. Tagjaink figyelmét ezzel kapcsolatban felhívjuk az E. G. E. heremagltisztító raktárára, mely a folyó hóban már megkezdte működését. Egyszerű levelezőlapon

való megkeresésre a titkári hivatal (Kolozsvárt, Attila-utca 10.) a tisztító raktár szabályzatát megküldi.

Az erdélyi szőlészeti és borászati kerületek új beosztása. A földművelésügyi miniszter a szőlészeti és borászati szolgálat szempontjából Csik, Háromszék és Udvarhely vármegyék területét a *dicsőszentmártoni*, Brassó és Fogaras vármegyék területét a *nagyenyedi* szőlészeti és borászati felügyelői kerületbe osztotta be.

A must cukrozása. Az idén az elemi csapások és a kedvezőtlen időjárás miatt több helyen annyira visszamaradt a szőlő fejlődése, hogy ez évben valószínűleg többen fognak cukrozási engedélyért folyamodni. A cukrozás azonban azzal a veszéllyel jár, hogy azzal egyesek visszaélhetnek és pedig annál is inkább, mert a cukrozott mustot — különösen ha a cukrozás tulmegy a megengedhető határon — könnyebben lehet vízzel hamisítani. Ennélfogva Serényi Béla gróf földművelésügyi miniszter ez ügyben rendeletet adott ki és utasította az állami szakközeget, hogy a cukrozási kérvények elbírálásánál szigorú lelkiismeretességgel akként járjanak el, hogy egyrészt az idei musttermelésnek cukrozással való javítása — olyan esetekben, amikor az tényleg indokolt — a törvény és a végrehajtási rendelet korlátai közt lehetőleg megkönnyíttessék, más részt azonban lehetőleg eleje vételessék annak, hogy a cukrozási engedély visszaélésekre adjon alkalmat. A törvény és a rendelet szerint az állami szakközeg állapítja meg, hogy az adott esetben mennyi cukor adható a mustba. Ez azonban hektoliterenként semmi esetre se lehet több 4 kilogrammnál. Azon must cukrozására, amelynek eredeti cukortartalma a klosterneuburgi mustmérő szemérvő szerint a 15 fokot meghaladja, cukrozási engedély egyáltalán nem adható. Azon szőlők mustjában azonban, amelyekben a must eredeti cukortartalma normális években rendszerint 15 foknál magasabb szokott lenni, az eredeti cukortartalom, az említett korlátok közt, cukrozás után 15 foknál magasabbra is emelhető. Annak, aki cukrozási engedélyt nyert, a cukrozás végrehajtására egészen november hónap végéig ideje van, de a cukrozást csak azon a napon, illetőleg a napnak azon szakában szabad végrehajtani, amelyet a cukrozási engedélyben megállapítottak. A cukrozási engedély hatálya november 30-án megszűnik és meg nem hosszabbítható. A cukrozáshoz csakis finomított répa-, vagy nákcukor használható. Édesbor készítése céljából tilos a mustot cukrozni. A cukrozás iránti kéréseket soron kívül intézik el. Ha kihágásokat fedeznek fel, azonnal megteszik a megtorló lépéseket. Aki a mustot engedelem nélkül cukrozza, továbbá, aki a megengedettnél több cukrot, vagy meg nem engedett cukorneműket használ, az 1908. XLVIII. t.-c. 37. szakaszába ütköző

kihágást követ el, mely 8 naptól 3 hónapig terjedhető elzárással és 10 koronától 1000 koronáig terjedhető pénzbírsággal büntetendő.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Az országos kukoricakiállítás elhalasztása. Az 1913 év tavaszára tervezetbe vett első országos kukoricakiállítás rendező bizottsága Kerpely Kálmán igazgató elnöke alatt, október 24-én tartott ülésén egyhanguan elhatározta, hogy a kiállítást 1913-ról 1914. év tavaszára halasztja el, mert az idei kukoricatermést nem találja alkalmasnak egy országos jellegű kiállításon való bemutatásra. Az E. G. E. képviselőjében jelen volt a rendező bizottság ülésén Juhász Árpád választmányi tag.

Állatdíjazás. A Marostorda vármegyei Gazdasági Egylet november 3-án Marosvécsen tenyészállat díjazást rendez, a felső régeni járás területéről kis- és közép-birtokosok által felhajtandó tenyészállatok jutalmazására. Kiosztatik 500 korona fehér tehének, üszök és borjak jutalmazására és 30 K fehér tenyészbikákra a bizottság által a helyszínen meghatározandó összegben.

Százhetvenhárom népies gazdaság. Hogy a kisgazdák okszerűen gazdálkodjanak és hogy erre vonatkozólag példákat is lássanak a földművelésügyi miniszterium az ország különböző helyein népies mintagazdaságokat állít föl. Eddig az ország minden megyéjében van népies mintagazdaság. A népies mintagazdaságok száma 173. Ezenkívül 71 gazdasági népiskola mintakertje szolgál a kisgazdák okulására. A népies mintagazdaságok felügyeletével megbízott szakemberek azt jelentik a földművelésügyi miniszternek, hogy a mintagazdaságok tényleg befolyással vannak egy-egy vidék új és modern gazdasági üzemére.

A nemzetközi mezőgazdasági intézet közleményei magyar nyelven. A jövő héttől kezdve az O. M. G. E. hivatalos lapja, a «Köztelek» hónaponként kétszer új mellékletet fog kiadni, mely a Rómában székelő nemzetközi mezőgazdasági intézet közleményeiből a magyar közönséget érdeklő egyes cikkeket fogja közreadni. Az új melléklet kiadását Serényi Béla gróf földművelésügyi miniszter és a római nemzetközi mezőgazdasági intézet támogatása teszi lehetővé. A melléklet szerkesztésével a földművelésügyi kormány Györy Loránd miniszteri osztálytanácsost és Mutschenbacher Emil dr. O. M. G. E. titkárt bizta meg, kiknek a szakrovatok közleményeinek összeállításában hazai gazdasági szakirodalmunk számos kiválósága lesz segítségükre.

A római intézet jóformán az egész világ mezőgazdasági helyzetéről kap rendszeres, hivatalos jelentéseket s állandóan figyelemmel kíséri valamennyi kulturális állam gazdasági vonatkozású mozgalmait.

VESZEK

jóval a napi áron felül
lóhere- és lucernamagot.

2818

Szives ajánlatokat minták kíséretében kér

MAUTHNER ÖDÖN

cs. és kir. udvari magkereskedése Budapesten, VII., Rottenbiller-u. 33.

szakirodalmát, termelési statisztikáját, terményárait, mezőgazdasági munkabéreit, állategészségügyét, növényi betegségeit és értesüléseket gyűjt minden olyan kérdéssel, intézkedéssel, kutatással, kísérletezéssel, vagy eseményről, mely az intézethez csatlakozott többi államok gazdaközönségét érdekelheti. Az intézet munkásságát 1910-ben kezdte meg s annak eredményét egyelőre három hónaponként megjelenő füzetes kiadványában, statisztikai és hírlapok részére szánt kivonatossá közleményeiben, továbbá esetről-esetre kiadott füzetek útján tárja francia nyelven a nyilvánosság elé. E kiadványok tartalmát fogják összefoglalni a «Köztelek» mellékletében magyar nyelven.

— Konyhakerti magvak termesztése. Serényi Béla gróf földmivelésügyi miniszter a magtermelésre alkalmas vidékeken kisebb magtermelő telepeket rendeztet be, hogy a konyhakerti magtermelést a nép szélesebb körében meghonosítsa

Használjon szaggatás, fejfájás, oldalnyílás, hát- és derékfájdalmak ellen
Dr. BOROVSZKY-féle kellemes szagú BOROLINT.
 Ára 80 fillér, próbátve 50 fillér. Mosakodásra, szépitő és legjobb fertőtlenítő **BOROLIN-SZAPPANT.**
 Ára darabonként 30 és 80 fillér. Nyálkaoldásra, köhögés és rekedtség ellen **BOROLIN-CUKORKÁT**
Ára csomagonként 20 és 40 fillér. Kapható mindenütt. — Kapható mindenütt.

— Kivándorlás Szilágymegyéből. Szilágymegye közigazgatási bizottságának Péchy István főispán elnöklésével tartott gyűlésén Török István alispán bejelentette, hogy a kivándorlás a megyében augusztus hónap folyamán ismét rohamosan emelkedett, minek fő oka az általános drágaságban, a nyomott pénzvisszonyokban és a hitelnek nagymérvű megvonásában keresendő. Beérkezett az alispáni hivatalhoz 114 útlevél iránti kérelem. Kiállítottak 99 darabot Amerika és 7 darabot Románia felé. Ezzel szemben mindössze csak 4 egyén vándorolt vissza.

A LAPPÉLŐGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT
 FELELŐS SZERKESZTŐ ES KIADÓ:
TOKAJI LÁSZLÓ.
 A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA.

A MAGYAR JELZÁLOG HITELBANK
 KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE
(Jókai-u. 2. sz. I. emelet.)
FÖLDBIRTOKRA
 és a nagyobb városokban fekvő
HÁZAKRA
 15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel
LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET nyújt.
 A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszállandó kölcsön összegére nézve
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
 bizalmi férfiál adnak véleményt.
A KÉPVISELŐSÉG elfogad
TAKARÉK-BETÉTEKET
 és előnyösen kamatoztat.
 Telefonszám 27.

Eladó az ördögösi gazdaságomban 40 drb elsőrendű mangalica tenyészkoca tovább tartásra.
 Levélcím: 2815
Nagy Dénes földbirtokos
Torda, (Torda-Aranyosmegye.)

Egy 45 éves keresztény, nős, gyakorlati gazda, 25 évi gyakorlattal **gazdatiszti vagy ispáni állást keres** mielőbbi belépéssel, románul is beszél, kis családú, kitűnő bizonyítványokkal és referenciákkal rendelkezik, szerény igényű, inkább egyszerűbb, mint komotos, báró Solymosy és gróf Zselensky urak stb. nevesebb birtokokon működött. Nyolc év óta egy hatszáz (600) katasztrális holdas birtokot önállóan kezel, cukorrépa termelés és tehenészetel kapcsolatos gazdaságokat vezetek, a jelenlegi állását a földbirtokos elhalálása és a birtok eladása végett hagyja el, szíves megkereséseket kér
Dancs György gazdatiszt,
Gyalmár, u. p. Szászváros
 (Hunyadmegye.)
 2813

A LEGNAGYOBB ÁLLAMI ÉS ELSŐ DIJAKKAL KITÜNTETVE
Bogyay Gyula tájkertészete
 tájkertész és kertépítő
BUDAPEST
 Telefon 25-33. Kerttechnikai iroda: Telefon 25-3, 2278
VII., Gizella-ut 15.
 (Lakás: Stefánia-ut 1. szám.)

Eladó
 tiz waggon első osztályu étkezési célra és vetőmagnak is alkalmas
Magnum Bonum-Burgonya
 ab: Kolozsvár vasutállomás.
 Eladó termelő címét megadja:
a kiadóhivatal.
 2821

Egy mindenben megfelelő, ügyes **béres-bíró** aki sok nagy uradalomban szolgált és kitűnő bizonyítványokkal rendelkezik, magyarul, románul beszél 2816
 1913. jannár 1-re állást keres.
 Cím: Felet Mihály
 Vajdaszentiván, u. p. Gernyeszeg.

Zsákot, Zsineget,
ponyvát, szőlőkötöző fonalat vásároljon a
 30 év óta legmegbízhatóbbnak elismert **FISCHER-féle zsák- és ponyvagyárban Budapest, Nádor-utca 31-33.** A Fischer-féle szőlőkötözőfonál jobb és olcsóbb, mint a raffia. — Pontos, szolid kivégzés. PONYVAKÖTŐZŐ INTÉZET. — Tessék ajánlatot kérni.

Eladó
 fél és háromnegyedvérű **Karakúl-juhászat.**
 Az eladó állomány a következő:
 2 drb. tisztavérű kos
 80 " öreg anya
 52 " 2 éves anya 2789
 67 " 1 éves anya
 59 " idei anyabarány,
 összesen 260 drb.
 Cím:
LEITNER ELEK
 posta: **Selymesilósva**
 vasuti állomás: **Sarmaság.**
 Szilágymegye.

Szőlőtelepítők
 becses figyelmüket felhívom saját érdekükben, hogy **terjedelmes telepemen** a legjobb érmelléki bor- és csemege-legkiválóbb fajú szőlőoltványok, amerikai és európai sima és gyökeres, a **világhírű gyökeres és sima Delaware** vesszők a legolcsóbb árban, a legdusabb választékban szavatosság mellett fajtisztán bocsátatnak eladásra, őszre és tavaszra való szükségletüket még most előjegyeztetni szíveskedjenek, mindezekről képes árjegyzéket, amely sok hasznos tudnivalót tartalmaz, ingyen és bérmentve küldöm meg. Címem:
Kágyi Szabó István
 érmelléki szőlőbirtokos és oltványteleptulajdonos
Bihardiószeg.
 2784

Eladó
 Egy 1¹/₄ éves
 állami tenyészetből származó **fajtiszta mangalica kan,**
ára 140 korona.
 Eladó címe:
Dr. Szilády Zoltán
 c. m. tanár,
 Nagy-Enyed.
 2819

A sok esőzéstől rothadó takarmányt minden gondos gazda fülleszt. Legjobb az _____

Alfa takarmány-gyorsfüllesztők.

Ismertető nyomtatványokkal és árlappal készséggel szolgál bérmentve és díjtalanul az

Alfa Separator r. t., Budapest, 56 E.

Bizományi raktár és képviselő: **Sugár Fülöp, Kolozsvár.**

Hirdetmény.

A fogarasi ménesben, Alsószombatfalván, folyó év november hó 12-én délelőtt kilenc órakor árverésre kerül 6 pár négy éves kocsiban behajtott számfeletti kanca.

Bővebb felvilágosítással szolgál az alsószombatfalvi

méneparancsnokság.

Falskolaterület 100 hold

Erdészeti magvak és csemeték, gyümölcsmagvak, vadoncok, sövénycsemék, gyümölcsfák, rózsák és diszfenyők

őszi szállításra:

FARAGÓ BÉLA

csász. és kir. udvari szállító, Magyar Magpergető gyára, erdészeti csemete telepek, Zalaegerszeg. Árajánlattal és árjegyzékkel kívánatra szívesen szolgálok!

2786 II.

Szuperfoszfátot

és minden egyéb műtrágyaféléket ajánl a

**Műtrágyát
Értékesítő
Szövetkezet**

Budapest, V. kerület,
Fürdő-utca 8-ik szám.

Ingtatlanok eladása.

Kolozsvár sz. kir. város határában befejezett tagosítás után birtokba vett alábbi és az új helyrajzi számokkal jelölt birtokrészletek szabad kézből, külön-külön is **eladók.**

Házsongárd dűlőben	7376	hrs.	4 kat.	hold	1316	☐ öi	
Kövespád dűlőben	9551	hrs.	1 kat.	hold	1015	"	
Kövespád dűlőben	9552	hrs.	1 kat.	hold	993	"	
Kövespád dűlőben	9564	hrs.	1 kat.	hold	524	"	
	9993			5 kat.	hold	284	"
Szentgyörgyhegy alatti berekben ..	9991	hrs.			275	"	
	9995		1 kat.	hold	500	"	
	9996		2 kat.	hold	516	"	
Szentgyörgyhegy alatti berekben ..	9997	hrs.	1 kat.	hold	1302	"	
Szentgyörgyhegy alatti berekben ..	10049	hrs.	3 kat.	hold	819	"	
Szentgyörgyhegyi szőlő dűlőben ..	10277	hrs.			216	"	
Nádas melléke	11376	hrs.	3 kat.	hold	692	"	

Összesen 27 kat. hold 452 öi.

Érdeklődőknek közelebbi felvilágosítást nyújt:

2806

Papp Elemér Kolozsvárt, VI. ker. Menostori-ut 132. sz. alatt.

Eladó

az ördögösi gazdaságban elsőrendű petkusi vetőrozsa, aminek termés hozama ez évben 20 mm. volt kat. holdanként, mmként 20 koronáért ab. Aranyos-Gyéres állomáson a vevő zsákjában. Levélcím:

Nagy Dénes földbirtokos Torda.

2797 II.

Keresek egy ügyes fáradhatatlan **béresgazdát,**

aki egy nagyobb intenzív gazdaság vezetésére alkalmas lenne.

Cím a kiadóhivatalban megtudható.

2797 I.

Megvételre keresek fajtisza

kocsányos és kocsánytalan tölgyfákat

bármily mennyiségben.

Szíves ajánlatokat „Dunántuli” jellegre

a kiadóhivatalba kérek.

2786 I.

A KOLOZSVARI TAKARÉKPÉNZTÁR és HITELBANK Részvénytársaság

Kolozsvár, Mátyás király-tér 7. szám. (Saját házában.)

Erdély legnagyobb saját tőkével rendelkező magyar pénztársasága.

Alaptőkéje 2.000.000 korona teljesen befizetve.

Egyéb alapjai 1.287.520 korona 33 fillér.

Igazgatóság és központi irodák: Mátyás király-tér 7. sz. alatt az emeleten.

Váltóüzlete: Ugyanott a földszinten.

Áruraktárai: A pályaudvar mellett Baross-tér 3. szám.

2004

Zélogházai: Király-utca 3. szám alatt.

Betétek elhelyezése takarékpénztári könyvecskére vagy folyószámlára előnyös kama-

tozás mellett a központnál (emeleten) valamint a váltóüzletnél (földszinten) is esz-
közlhetők. A betéteket az intézet felmondás nélkül fizeti vissza.

Leszámítól váltókat, bel- és külföldi utalványokat, járadékokat, kisorsolt értékpapíro-
kat és egyéb értékeket.

Folyósít törlesztéses kölcsönöket 10-50 évig terjedő időre, már meglévő kölcsönö-
ket előnyösen konvertál. Vesz és elad értékpapírokat és idegen pénzeket vagy azok
vételét és eladását közvetíti. Sorsjegyek részletiv ellenében is beszerezhetők.

Előleglet nyújt értékpapírokra folyószámlán vagy meghatározott lejáratl.

Díjmentesen bevált szelvényeket és átvesz megőrzés végett értékpapírokat, betéti
könyvecskéket és egyéb értékeket nyitott letétként: esetleg lezárt és lepecsételt
csomagban is.

Utalványokat, hitelleveleket állít ki bármely külföldi piacra.

Árukra előleglet ad, ha azok áruraktáraiba be vannak tárolva.
Áruraktáraiba áruk betárolását kezelését és eladását elvállalja előnyös feltételek
mellett és azokat szakszerűen kezelteti.

Tenyészet apasztás miatt
eladó

Klein Jakab radákszinyei gazdaságában 12 drb
elsőrendű, fiatal, erdélyi magyarfaj tehén;
8 drb különböző koru üsző és 8 drb különböző
koru bikaborju.

Ugyanott eladó 200 drb kettő és fél éves
racka anyajuh. 2811

Ertekezhetni a tulajdonossal: **Klein Jakab** birtokos,
Radákszinye, u p. Alparét (Dés mellett.)

ELADÓ

tenyésztésre alkalmas, szép
yorkshirei
30 darab

6-7 hetős kan és koca malac,
10 drb féleves **koca-süldő** és
2 drb féleves **süldő-kan**.

Bővebbet: **Török Sándornál**,
Kolozsvárt, Kriza-utca 6. sz. alatt.
Telefon: 418. és 757. számok alatt.

Az
„ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET“
könyvkiadó-vállalatában megjelent füzetek
jegyzéke és ára:

	K. f.		K. f.
1. Réti János. A trágyáról és a trágyakezelés- ről szükséges tudnivalók	—60	34. Dr. Péter Béla. A haltenyésztésről	—70
2. Gáspár József. A kaszálók és legelők ápolása	1—	35. Dr. Péter Béla. A vetőmag eltarításáról és a magtárban kárt tevő állatokról	—70
3. Virág Elek. A gazda, mint sertéshizláló	—70	38. Jakab László. »Útmutató házi állataink egészségének gondozására«	1—50
4. Tormay Béla. A borjúk fölneveléséről	—70	37. Dr. Rodiczky Jenő. Magyar olajnövények	—70
5. Herényi Gothárd Sándor. A takarmányrepa	—50	38. Cserhádi Sándor. A gyomok kártekon- ysága és az ellenük való védekezés	—80
6. Hauer Geza. A fejőstehenről	—80	39. Papp Gergely. A szocializmusról	—80
7. Hensch Árpád. A szántás-vetésről	—70	40. Heigel Lipót. Az állami egyenese adók és a községi adópótlékokról	1—
8. Jakab László. Útmutató az állati betegsé- gek elleni védekezésben	—80	41. Heigel Lipót. A fogyasztási adóról, jövődékek és illetékekről	1—
9. Domokos Kálmán. Az építkező gazda	1—	42. Rázsó Imre. A legfontosabb szőlés ta- karmánynövények termesztése	—50
10. Ruisz Gyula. A kukorica mivéléséről	—70	43. Ifj. Kálmán. Szőlőművelésről	1—
11. Dr. Péter Béla. A házi állatok fontosabb elősköddői	1—	44. Ross Nándor. A tenyészkancaokról, kü- lönös tekintettel a meddőség okaira és azok elhárítására	—50
12. Ritter Gusztáv. A házi kert	1—	45. Hadvig Albert. Tanácsadó fiatal gazdák számára	1—
13. Gáspár József. Baromfitenyésztés	—60	46. L'Huillier István. A káposztafélék ter- mesztése a szántóföldön	—50
14. Cserhádi Sándor. A csalamádé termesztése, bevermelése és etetése	—70	47. Dr. Bántaer Ferencz. A mezőgazd. szeszgyárak jövődelműködése, berende- zése, üzeme, gyümölcsfalinka-főzés	1—
15. Czajlik István. Csikónevelés	—70	48. Dr. Varga Kálmán. »Czékorkorpa ter- mesztése«	1—
16. K. Vörös Sándor. A dohánytermesztésről	—70	49. Dr. Cséres Lajos. »Magyar komló ter- mesztése«	1—
17. Ásványi Lajos. A vörös lóhntermesztéséről	—80	50. Cserhádi Sándor. »A gabonafélék ter- mesztése«	1—
18. Ritter Gusztáv. Gyümölcsértékesítés	—70	51. Dr. Péter Béla. »A gyógynövények ter- mesztése«	1—50
19. Herényi Gothárd Sándor. A nyers takar- mányok elvevése, különös tekintettel a zson- bolyai kazalra	—50	52. Dr. Barna Balázs. A kenyéradó növé- nyek fontosabb ellenségei és betegségei	1—50
20. K. Vörös Sándor. A gazdaságok berende- zéséről	—90	53. Dr. Barna Balázs. A gyümölcsfák fon- tosabb ellenségei és betegségei	2—
21. Marc Ferencz. A kosárfűz termesztése	—60	54. Dr. Péter Béla. Rövid útmutatás a va- don termő gyógynövények gyűjtésére	2—
22. Kovács Béla. Házi állataink takarmányozása	1—20	55. Jászberényi András és Szász Ferencz. Tejgazdaság. Tejtermelés, tejkezelés. 20 képpel	2—
23. Grasselli Miklós. A len- és kender-termelés- ről és áztatásáról	—50	56. Cséres Lajos dr. Utazás a faluból a községbe	3—
24. L'Huillier István. Konyhakerti magvak ter- mesztése	1—		
25. Réti János. A komló-termelésről (elfogyott)	—60		
26. Gáspár József. A méhtenyésztésről	—60		
27. Dr. Péter Béla. A gabonafélék, a búrgonya és a szőlő legfontosabb gombabetegségei	1—		
28. Nemes István. Talajjavítás lecsapolással	1—		
29. Réti János. A legjobb takarmányfűvekről	—70		
30. Nemes István. Az öntözés	1—		
31. Jakab László. Hasznos tudnivalók az állati születés köréből	1—20		
32. Szűcs Mihály. A jégkár ellen való bizto- sítás és a károk becslése	1—		
33. K. Vörös Sándor. Gazda számvitele	—80		

Megrendelés és pénz:
az Erdélyi Gazdasági Egylet pénztár; „Takp. Hitelbank“,
Kolozsvár, Mátyás kir.-tér 7. sz. cím alatt küldendő.

A megrendelt füzetek bérmentve tételnek postára.

Utánvétellel nem küldünk füzeteket 2735

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁRT, Szentegyház-utca 3.

Ajánlja általánosan elismert saját műhelyében készült
FÉRFI és NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.

Vidéki megrende-
lések mérték után
de legbiztosab-
ban egy használt,
a lábra találó cipő
beküldésével a
legjobb anyagból
és divat szerint le-
hetőleg gyorsan
teljesítetnek.

2019

Gazdatiszt.

Huszonegy évi gyakorlattal,
főúri gazdaságban, gyakor-
lati vizsgával, átvenné egy
nagyobb gazdaság kezelését
haszonrészesezésre.

Harmincezer koronát befektethet. Cím: a kiadó-
hivatalban: „Szilágymegye“ jelige alatt.

2303

2681 I.

Az összes
Gépek és formák
cementárak előállítására,
cementfalazótéglyártógépek,
Cementfedőcserépgyártógépek,
betonürtömbgyártógépek,
FORMÁK
csatornázási-, vízvezeték- és alagsóvek,
betoncölöpök, lépcsőfokok, határkövek
stb. gyártására,
közuzók, hengerművek,
betonkeverők, padlólapsajtók.
Dr. Gaspary & Co. gépgyára
Markranstädt, Leipzig mellett.
Kérjük gyárunkat meglátogatni.
443. számú brosúra ingyen.

Kwizda
Ferencz János
az osztrák magyar csász. és kir.
a román királyi és bolgár királyi
udvaroknak állatgyógyászati csh-
kában való szállítója, kerületi
gyógyászorvos.
KORNEUBURG-BAN
WIEN MELLETT.

Kwizda-féle Restitutions-fluid
mosóvíz lovak számára. Egy üveg ára 2 K 80 fill.
Egyen év óta van használatban az udvari, valódi y-
senyistállókban a lovak izmainak erősítésére, fárasztó mo-
netek előtt és után, tiesszódásoknál és az izmok megerve-
désénél stb. Lovat a trainingben bámulatos eredmények
felmutatásán képesíti
a Kwizda-féle Restitutions-fluid. Címke és cro-
magolás védve; valódi csak az alant
látható védjegyvel. Főraktár:
TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél,
Budapest, Király-utca 12. szám,
Andrássy-ut 28. szám.

KWIZDA SZABADALMAZOTT
PNEUMATIKUS DOKAVÉDŐ SZALAGLÉG- | BOKAVÉDŐ SZALAGOK.
PÁRNÁVAL.

GUMMIBÓL csak fekete színben, szürke, fekete, barna és fehér színben és 4 méter-
sége állítatik elő és pedig bal és jobb lábba.

A bokára, a—b-ig mérve, melynek kerülete

30—32 cm., megfelel az 1. sz.	25—27 cm., megfelel a 3. sz.
33—34 cm., megfelel a 2. sz.	28—30 cm., megfelel a 4. sz.

2650 III.

A szabad. bokavédők árai:

Szürke színben darabként:		Fekete, barna vagy fehér színben darabként:	
1. sz. K 6.00	2. sz. K 6.50	1. sz. K 6.50	2. sz. K 7.00
3. sz. K 7.00	4. sz. K 8.00	3. sz. K 7.50	4. sz. K 8.50

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve és napenkénti postai szétküldés a főraktár által: KWIZDA FERENCZ JÓZSEF cs. és kir.
udvari száll., kerületi gyógyszerész, KORNEUBURG Wien mellett.

MIKROSOL

SZAGTALAN
LEGJOBB SZER

HÉZIGBOMBA ellen

EPÜLET-ÉRTÉKESZTŐK
IMPREGNÁCIÓ

Egyedüli gyártói

LUTZ EDE ÉS TÁRSA

BUDAPEST VII. ÓRNAGY U. 4.

Hatása biztos!

Páratlan a maga nemében!

Lutz Ede és Társa

festékgyárak

2767 IV
BUDAPEST, VII., Órnagy-utca 4.

Ajánlattal és prospektussal szívesen szolgálnak egyedüli gyárosai:

Eladó

bérllet felhagyása miatt 60 drb fehér jármos ökör; 102 drb 3 éves fehér mangalica koca s ugyan ilyen 16 drb tenyészkoca.

Továbbá egy 6 HP MÁV. cséplő garnitura elevátorral, egy „Rekord“ nevű lóhere cséplő.

Értekezhetni Simon János bérlővel Szentmáté Szolnokdoboka vmegyé.

2810

Eladó

egy tenyészetre igen alkalmas 9 éves, 169 cm. magas, nyári fekete félvér

kanca, vadászló.

Származása; apja: The Varren angol telvér,
anyja: Molly angol félvér.

Értekezhetni Kolozsvárt a 35. tüzérezred 3. ütegparancsnokság, ugyanott a ló is megtekinthető.

2820

Elsőrendű BENZINLOKOMOBILOK

szolid és erős kivitelben

Warchalowski J. motorgyár magyarországi fiókja

Budapest,
VI., Váci-körut 37. szám.

Gyár:
Wien III., Paulusgasse 3.

Legrégibb speciális motorgyár. 3000 motorunk üzemben.
Kedvező fizetési feltételek. — Költségvetés és mérnöki látogatás díjmentesen.
Fekvő- és állóhengerű benzinmotorok, magasnyomású nyersolajmotorok.

2685